

Mot en kjønnsnøytral historie

BOKOMTALE: **Marta Breen og Jenny Jordahl illustrerer norsk kvinnehistorie.**

Av Vilde Andrea Pettersen, mastergrad i idé- og lærdomshistoria fra Göteborgs Universitetet og redaksjonsmedlem i Salongen

Med en fargepalett i gult, oransje og blått er *60 damer du skulle ha møtt. Norsk kvinnehistorie for deg som har det travelt* (2016), en fryd for øyet. Historieboken er innbydende, spesielt når en vil krølle seg sammen i sofaen med en kopp te og absorbere dens 60 kvinneskikkelser og mange illustrasjoner.

60 damer du skulle ha møtt er en historiebok – i tegneserieform, som tar for seg 60 kvinner i norsk historie. Forfatter Marta Breen og illustratør Jenny Jordahls bidrag skiller seg fra konvensjonelle historiebøker, men ikke først og fremst fordi *60 damer du skulle ha møtt* forteller historiene ved hjelp av tegneserieruter. Det som gjør boken annerledes er at den er en historiebok om kvinner. I en undersøkelse gjort av den svenske avisen *Dagens Nyheter* i 2015, kommer det frem at 13% av de nevnte personene i de vanligste svenske historiebøkene er kvinner, og at det i en rekke historiebøker også er flere navngitte representanter for [nazismen](#) enn det er navngitte kvinner. I *60 damer du skulle ha møtt* glimrer menn og nazister med sitt fravær. Boken har et spesielt politisk tilsnitt når det kommer til utvalg av representanter. Her hylles for eksempel kvinner som kunstmaleren Hannah Ryggen (1894-1970), forfatter og kulturarbeider Ingeborg Refling Hagen (1895-1989), journalisten Birgit Nissen (1899-1945), presten Ingrid Bjerkås (1901-1980), legen Nic Waal (1905-1960), krigsreporteren Lise Lindbøk (1905-1961) og litteraturhistoriker Henriette Bie Lorentzen (1911-2001) for deres engasjement og motstand mot fascismen.

Det fremkommer i forordet at kvinner reduseres til koner, mødre, elskerinner eller muser i de mannsdominerte historiefortellingene. Til tross for at dette ikke er tilfellet med *60 damer du skulle ha møtt*, tenderer boken i enkelte av presentasjonene å dedikere dyrebar plass til å skildre (ulykkelige) kjærlighetsrelasjoner.

LES OGSÅ: [Feminisme i middelalderen](#) • [Hvem er kvinnene i norsk filosofi?](#)

Boken presenterer et bredt spektrum av kvinner i norsk historie. Kvinner som har satt sitt avtrykk i historien med sine litterære verker, politiske aktivisme, engasjement når det gjelder menneskelig levevilkår, posisjon i arbeidslivet, [kunst](#) og [musikk](#). Enkelte av kvinnene vil være kjente, og andre mer ukjente for leseren. En grundig presentasjon av hver enkelt, må vike til fordel for persongalleriets omfang og tilgjengelighet. Dette er ikke noe videre problem, da bokens intensjon nettopp er å løfte frem kvinner i norsk historie – og *60 damer du skulle ha møtt* er tross alt en historiebok skrevet for dem som har det travelt.

Camilla Collett (1813-1895) – som er kjent for de fleste, er den første av de 60 kvinnene som presenteres. Forfatterne gir ingen begrunnelse for hvorfor boken begynner akkurat her. Motivasjonen kan kanskje være at Collett ofte omtales som Norges første [feminist](#), eller at *Amtmandens døttre* (1855) i flere sammenhenger har blitt regnet som Norges første tendensroman? Det gis heller ingen forklaring til bokens utvalg. Hvorfor har forfatterne valgt akkurat disse kvinnene og ikke 60 andre kvinner i norsk historie? Breen og Jordahl er derimot tydelige på at de ønsket å skrive en historiebok om 60 "[...] gode kvinnfolk som har banet vei for oss alle". Med hensyn til hvilke kvinner boken presenterer, og tatt i betraktning at forfatterne poengterer at kvinner som oftest spiller biroller i [historieskrivningen](#), så oppfatter jeg at denne boken hovedsakelig har til hensikt å synliggjøre feministiske og politiske pionerer, og fremgangsrike og hardtarbeidende kvinner i samfunnets mange sfærer.

Tross sin kortfattetet engasjerer boken leseren til videre fordyping. *60 damer du skulle ha møtt* lykkes med dette, blant annet fordi den skaper en kontinuitet mellom de representerte kvinnene, bokens ulike tema og historisk kontekstualisering. Ved å trekke linjer fra kvinner i norsk historie, til dagens politiske klima og [kvinnekamp](#), gir boken et overblikk over historisk kontinuitet og utvikling. Her fremsetter boken også en implisitt samfunnskritikk, for eksempel når den i sin presentasjon av Betzy Kjelsberg (1866-1950) – en av forløperne til kvinnesaksforeningen, avslutter tegneseriestripen med å vise til slektskapet og interessekonflikten med Kjelsbergs oldebarn Siv Jensen, med det ironiske utropet "avskaff kvinnedagen!"

***60 damer du skulle ha møtt* gjør tilgjengelig den kunnskapen om kvinner i norsk historie som historiebøker i aller største grad tidligere har utelukket. Forhåpentligvis kan denne boken bidra til oppkomsten av ny kjønnsnyansert historie.**

LES MER: [Om filosofihistorie og kanon](#) • [Dialogen med det fremmede](#) • [Kvinnedagens historie](#)